

22/10/23

Vragen en antwoorden met betrekking tot de huidige situatie

In deze Q&A duiken we in het internationaal recht en beantwoorden we een aantal vragen over schendingen van het internationaal recht door Hamas en Israël. Daarom is het belangrijk op te merken dat deze wetten zijn ontwikkeld om 'oorlog te reguleren' en niet om burgerslachtoffers goed te praten. Het is belangrijk voor ons om te benadrukken dat we enorm bedroefd zijn over de burgerslachtoffers aan beide kanten van dit voortdurende conflict.

1. Wat is toegestaan in een oorlog en schendt Israël het internationaal recht?

Ius ad bello (recht wat bepaalt wanneer geweld is toegestaan):

Het artikel 2(4) van het VN-Handvest formuleert een verbod op het gebruik van geweld. Het wordt van naties verwacht dat ze zich tijdens internationale geschillen onthouden van het dreigen met of gebruiken van geweld, elkaars territoriale integriteit en politieke onafhankelijkheid respecteren. Dit is echter niet absoluut, aangezien het VN-Handvest het gebruik van geweld onder bepaalde omstandigheden toestaat, zoals bij zelfverdediging zoals beschreven in artikel 51 van het Handvest.

De belangrijkste onderdelen van artikel 51 zijn het inherente recht op zelfverdediging, de voorwaarden voor de uitoefening van zelfverdediging, namelijk proportionaliteit en noodzakelijkheid, de tijdelijke aard van het recht op zelfverdediging.

Het is duidelijk dat Hamas, op 7 oktober, een brute aanval op Israëlische burgers, op Israëlisch grondgebied, heeft uitgevoerd. Daarmee heeft Israël het recht om artikel 51 in te roepen en zich te verdedigen.

Ius in bello (recht die de manier bepaalt waarop oorlog mag worden gevoerd):

De Conventies van Genève en hun Aanvullende Protocolen zijn de internationale verdragen die de regels formuleren voor het voeren van oorlog. Een van de belangrijkste doelen is het beschermen van mensen die niet deelnemen aan de gevechten. Zelfs als partijen in een gewapend conflict de verdragen niet hebben ondertekend, worden ze beschouwd als gewoonterecht. Dat betekent dat elke partij zich aan deze normen moet houden bij het voeren van oorlog. Enkele belangrijke [verboden zaken](#), die Hamas opzettelijk heeft geschonden, te vinden in artikel 4 (2), zijn:

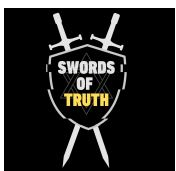
(a) geweld tegen het leven, de gezondheid en het lichamelijk geestelijk welzijn van personen, in het bijzonder moord, alsmede wrede behandeling zoals marteling, verminking of enige vorm van lijfstraffen:

(b) collectieve bestraffing

(c) gijzeling

(d) daden van terrorisme

(e) aantasting van de persoonlijke waardigheid, in het bijzonder vernederende en ontorende behandeling, verkrachting, gedwongen prostitutie en elke vorm van onfatsoenlijke aanranding.

Vrouwelijke krijgsgevangenen moeten worden behandeld met het respect dat hun geslacht toekomt en mogen niet worden verkracht of aangerand. Burgers moeten beschermd worden tegen moord, marteling of geweld en tegen discriminatie op basis van ras, nationaliteit, religie of politieke overtuiging. Plundering, represailles, willekeurige vernietiging van eigendommen en gijzeling zijn verboden. Verscheidene onafhankelijke rapporten en berichtgeving bevestigen dat Hamas al deze normen herhaaldelijk heeft geschonden.

Artikel 13 (2) van de [aanvullende protocollen van de Conventie van Genève](#) stelt expliciet: "De burgerbevolking als zodanig, alsmede individuele burgers, mogen niet aangevallen worden. Gewelddaden of dreigingen met geweld die primair tot doel hebben terreur te zaaien onder de burgerbevolking zijn verboden".

Hamas viel alleen de burgerbevolking aan en blijft dat gericht doen, zonder dat het militaire waarde heeft. Het is echter het expliciete doel van Israël, in woord en daad, om de militaire capaciteiten en infrastructuur van Hamas te vernietigen, niet om de onschuldige burgers van Gaza te schaden.

In overeenstemming met **Artikel 12 van de aanvullende protocollen van de Conventie van Genève** moeten gewonden en zieken worden gerespecteerd en beschermd zonder discriminatie op basis van geslacht, ras, nationaliteit, religie, politieke overtuiging of andere criteria. Israël heeft terroristen behandeld die gewond waren geraakt in vuurgevechten met Israëlische strijdkrachten, zelfs na de ongelooflijke gruweldaden die zij hebben begaan tegen Israëlische burgers.

Het Israëlische leger hanteert een aantal preventieve middelen specifiek ontworpen om de burgerbevolking te beschermen bij het uitvoeren van militaire operaties in Gaza. Er wordt gebruikgemaakt van zogenoemde "*knock on the roof*" projectielen alvorens het bombarderen van gebouwen. Deze projectielen veroorzaken een enorme knal zonder schade aan te richten, zodat de burgers zich bewust worden dat het desbetreffende gebouw gebombardeerd zal worden. Tevens kan met moderne technologie het Israëlische leger inzien welke mobiele telefoons in de omgeving van het doelwit zijn. Voor de aanval sturen ze dan ook sms- en spraakberichten met als doel om burgers te waarschuwen.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden van hoe het Israëlische leger burgerslachtoffers tracht te vermijden, zonder überhaupt in te gaan op de voorbeelden van operaties die zijn afgeblazen vanwege een te hoog verwacht aantal burgerdoden. Verschillende [juridische](#) en militaire experts hebben [vastgelegd](#) hoe de IDF [niet opzettelijk](#) burgers als doel heeft, en zelfs verder gaat dan wat juridisch kan worden verwacht, door [burgers te waarschuwen](#) voor een aanval, en daarmee dus vaak ook Hamas gewaarschuwd wordt.

Hamas daarentegen lanceert vaak opzettelijke aanvallen vanuit gebieden met veel burgers en gebruikt civiele infrastructuur in Gaza voor militaire doeleinden, terwijl het Palestijnse burgers ontmoedigt of verhindert om buiten schot te blijven. Dit is belangrijk, want volgens het [internationaal recht](#) worden "burgerobjecten onderworpen aan een legitieme aanval" wanneer ze gebruikt worden om een "effectieve bijdrage te leveren aan een militaire actie". Hoewel het Israëlische beleid is om te voorkomen dat onschuldige mensen gewond raken, is dit een zeer moeilijke taak wanneer je geconfronteerd wordt met een terreurgroep die geen respect heeft voor het leven van Israëlische of Palestijnse burgers.

Artikel 17 van de aanvullende protocollen stelt dat "de verplaatsing van de burgerbevolking niet mag worden bevolen om redenen die verband houden met het conflict, tenzij de veiligheid van de betrokken burgers of dwingende militaire redenen dit vereisen".

Israël heeft expliciet de evacuatie van Noord-Gaza aangevraagd om de burgerbevolking te beschermen tegen hun offensief tegen Hamas. Al die tijd zond Hamas verklaringen uit om burgers op te roepen deze evacuatiebevelen te negeren en daarmee doelbewust de burgerbevolking in de vuurlinie te plaatsen. Bovendien zijn er berichten dat Hamas vluchtelingenroutes blokkeert om evacuatie te voorkomen.

2. Is geweld door Hamas gerechtvaardigd "verzet" volgens het internationaal recht omdat Gaza bezet is door Israël?

De algemeen aanvaarde definitie van bezetting is, volgens de Haagse Conventie van 1909, de Geneefse Conventies en vaste internationale jurisprudentie, **1. het grondgebied is "feitelijk onder het gezag van het vijandige leger geplaatst" en het "gezag is gevestigd en kan worden uitgeoefend". 2. de staat die aan de macht is "oefent de regeringsfuncties uit in dit gebied". 3. het gezag van de bezetter is "met uitsluiting van de gevestigde regering"**. De volgende feiten illustreren dat, volgens de internationale definitie, Gaza niet onder Israëlische bezetting is:

1. De terugtrekking van Israël uit Gaza in 2005, inclusief het militair en burgerpersoneel, geeft echter aan dat het niet langer "effectieve controle" uitoefent over het gebied. Deze terugtrekking was bedoeld om een einde te maken aan de bezetting van Gaza en te komen tot een oplossing van het conflict.
2. Israël heeft ook geen enkel gezag over het grondgebied van Gaza. Sinds 2007 heeft Hamas de volledige controle over alle civiele en militaire instellingen van de Gazaanse samenleving.
3. Ook al heeft Israël in het verleden maritieme en luchtbeperkingen opgelegd aan Gaza als gevolg van raketbeschietingen en andere terroristische aanvallen op Israël, toch is dit geen "effectieve controle" die vereist is voor een bezetting. Gaza grenst ook aan Egypte, een grens waarover Israël geen controle heeft. Ook het feit dat het bestuur van Gaza beperkte internationale betrekkingen heeft en nauwelijks kan deelnemen aan de internationale handel is een gevolg van het terroristische karakter van de Hamasregering. Dit zijn gevolgen van soevereine beslissingen van Hamas.

Volgens het internationaal recht is het duidelijk dat Gaza niet bezet is. Daarom is het verhaal van sommige groepen dat de terroristische aanvallen van Hamas "verzetsdaden" zijn, onterecht. Verzet is volgens het internationaal recht alleen legitiem als je geconfronteerd wordt met een bezetting. Bovendien is het expliciete doel van Hamas om Israël te vernietigen, niet om zich te "verzetten" tegen het Israëlische beleid met betrekking tot Gaza.

Er is het valse standpunt van Hamas dat een volk onder bezetting "*by any means necessary*" verzet mag plegen. In deze context wordt vaak Resolutie 37/43 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangehaald, die in 1982 werd aangenomen.

Ten eerste, zoals eerder vastgesteld, is er geen bezetting van Gaza door Israël. Ten tweede, de resoluties van de Algemene Vergadering van de VN [zijn niet-bindend](#) en hebben geen effect op internationaal recht. Ten derde, elke vorm van verzet dat het afslachten en ontvoeren van vrouwen, kinderen en ouderen omvat, is een duidelijke schending van internationaal recht.

3. Wat is proportionaliteit en gebruikt Israël disproportioneel geweld?

Het begrip proportionaliteit in het internationaal recht is gedefinieerd in artikel 51 van het [Protocol Additional to the Geneva Conventions](#). Militairen zijn verplicht om ervoor te zorgen dat "incidenteel verlies van burgerlevens, verwondingen aan burgers, schade aan burgerobjecten of een combinatie daarvan" niet "buitensporig zijn in verhouding tot het concrete en directe militaire voordeel dat wordt verwacht". Er is minimale begeleiding over hoe dit toe te passen op de grote verscheidenheid aan situaties die zich voordoen tijdens gewapende conflicten.

Zoals eerder vermeld, neemt de IDF talloze maatregelen om te voorkomen dat burgers gewond raken tijdens militaire operaties. Evenredigheid onder internationaal recht is echter een relatief vaag en subjectief concept. In het geval van de Hamas-Israël oorlog is de toepassing ervan vooral complex omdat er veel verschillende militaire activiteiten plaatsvinden in de nabijheid van Palestijnse burgers.

Sommigen [stellen](#) dat gezien het bloedbad dat door Hamas is aangericht en haar doel om Israël te vernietigen, Israël de terroristische organisatie volledig zou moeten ontmantelen, terwijl het er alles aan blijft doen om te voorkomen dat burgers gewond raken. Toen de internationale gemeenschap ISIS bestreed, een moorddadige terroristische organisatie die ook aanzienlijke hoeveelheden grondgebied in handen kreeg, was de reactie de volledige vernietiging van het leiderschap en de infrastructuur van ISIS. Hoewel deze militaire operaties tragische burgerslachtoffers veroorzaakten, werden ze niet algemeen gezien als onevenredig in vergelijking met het militaire voordeel van het elimineren van de dreiging van ISIS.

Men kan redelijkerwijs discussiëren over de vraag of individuele Israëlische militaire acties proportionele of disproportionele schade veroorzaken in verhouding tot het "verwachte militaire voordeel". Het is echter onjuist om te beweren dat Israëlische aanvallen tegen Hamas "onevenredig" zijn volgens het internationaal recht, enkel en alleen omdat ze burgerslachtoffers veroorzaken, of omdat er meer Palestijnen gedood werden in deze oorlog dan Israëliërs. Niet alle militaire acties die burgerslachtoffers veroorzaken zijn een bewijs van crimineel wangedrag, vooral niet als het de bedoeling is om militaire doelen te treffen.

4. Waarom sluit Israël nutsvoorzieningen en humanitaire hulp af, en is dat een oorlogsmisdaad?

Vanaf het begin moet worden opgemerkt dat Israël, tot het bloedbad dat op 7 oktober door Hamas werd aangericht, duizenden tonnen voedsel, water, medicijnen en hulp heeft geleverd/doorgelaten. Bovendien zorgde het voor een aanzienlijk deel van de water- en

elektriciteitsvoorziening in Gaza. Ondanks de dreigementen, aanvallen van Hamas met de intentie om Israël te vernietigen.

Ook moet worden opgemerkt dat er verschillende rapporten zijn over Hamas die internationale hulp, of middelen bedoeld voor civiel gebruik, gebruikt voor haar oorlogsmachine. Het is onder andere bevestigd dat Hamas door de EU gefinancierde rioleringsystemen heeft omgebouwd tot raketinfrastructuur. Ook zijn bouwmaterialen voor civiel gebruik gebruikt om tunnelnetwerken voor militaire doeleinden te bouwen. En onlangs heeft UNRWA, het VN-agentschap in het leven geroepen ten behoeve van Palestijnse vluchtelingen in de regio, gemeld dat Hamas dieselvoorraden uit burgerziekenhuizen in beslag heeft genomen voor militaire doeleinden. In dit geval is het hoogst onwaarschijnlijk dat de humanitaire hulp tijdens dit huidige conflict de juiste bestemming zal bereiken en niet zal worden gebruikt om de oorlogsmachine van Hamas van brandstof te voorzien.

Een laatste punt van aandacht is dat de grensovergang Rafah, tussen Egypte en Gaza, streng gereguleerd is sinds Hamas aan de macht kwam in 2007 en sinds het bloedbad van 7 oktober volledig gesloten is op last van de Egyptische regering, zelfs voor humanitaire goederen. Benadrukt moet worden dat Egypte niet in enige vorm van conflict is met de Gazastrook. Volgens de Geneefse conventie heeft Egypte heeft wel verplichtingen onder het internationaal recht. Ten eerste vereist het de vrije doorgang van hulpgoederen en hulppersoneel door elke andere staat die de conventie geratificeerd heeft. Egypte heeft deze Conventie geratificeerd en heeft daardoor, ondanks geen partij te zijn, een *directe verplichting om* toegang te leveren tot hulpgoederen.

Bovendien benadrukt het Internationale Comité van het Rode Kruis dat de verplichting om vrije doorgang te verlenen ook geldt voor andere partijen, indien "hun geografische positie zodanig is dat de doorgang van hulpgoederen over hun grondgebied noodzakelijk of zelfs gewoon nuttig is, en dat in dit verband een beroep op hen is gedaan". In dit opzicht wordt het duidelijk dat Egypte volgens het internationaal recht de plicht heeft om humanitaire hulp te verlenen aan de burgerbevolking van Gaza.

Als reactie op het uitbreken van een totale oorlog door Hamas en de ontvoering van burgers, heeft Israël de leveringen van brandstof, water en hulpgoederen aan Gaza stopgezet en gezegd dat ze pas hervat zullen worden als alle Israëlische gijzelaars zijn vrijgelaten. Sindsdien heeft Israël de levering van water aan het zuiden van Gaza [hervat](#) en ook [verklaard](#) dat het niet zal verhinderen dat voedsel, water of medicijnen vanuit Egypte aan burgers worden geleverd, "zolang deze voorraden Hamas niet bereiken".

